



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 118/08-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. Z., L., zastúpeného advokátom Mgr. F., B., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv upravených v čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 31/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Z. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2008 doručená sťažnosť J. Z., L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. F. P., B., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv uplatnených v čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 31/2005.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta tak postup, ako aj rozhodovanie daňových orgánov spojené so zdaniteľným prevodom odpočtu dane z pridanej hodnoty v súvislosti s prevodom časti patentu na sťažovateľa, na ktorý mal podľa jeho vyjadrenia zákonný nárok.

Daňový úrad B., ako aj Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky a v nadväznosti na ich konanie a rozhodnutia aj Krajský súd v Banskej Bystrici a aj najvyšší súd porušili podľa tvrdenia sťažovateľa označené základné práva, keď mu nepriznali nárok na odpočet dane, aj keď sa svojim odôvodnením jednotlivé rozhodnutia líšia.

Sťažovateľ v súvislosti s namietaným porušením základných práv najvyšším súdom nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. I SžoKS 31/2005 z 18. septembra 2007 v časti, v ktorej je dôvod absencie vzniku nároku na odpočet dane vyargumentovaný tým, že zmluva o prevode časti patentu je podľa § 37 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka neplatná v dôsledku nemožnosti a neurčitosti predmetu tejto zmluvy.

Sťažovateľ (aj) v súvislosti s rozhodovaním najvyššieho súdu uvádza, že nemal možnosť vyjadriť sa k veciam, namieta, že najvyšší súd nevykonal v súvislosti so svojím rozhodovaním dôkazy, čím došlo k porušeniu zákona a sťažovateľovi ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľ ďalej namieta, že ako žalobca nebol zastúpený advokátom, pretože JUDr. P., ktorý sťažovateľa zastupoval, nebol jeho zamestnancom (mal s ním uzavretú len dohodu o vykonaní práce), „avšak najvyšší súd pripustil, že som ako žalobca v zmysle predloženej dohody o vykonaní práce bol riadne zastúpený v zmysle § 250a O. s. p. na konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného, dopustili sa tieto súdy vážneho procesného pochybenia...“.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd sa nemal zaoberať problematikou pojmov, akým je časť, resp. podiel patentu, pretože podľa neho ide len o jazykový výklad slov, ktoré sú len synonymami, t. j. rôznymi slovami rovnakého významu.

Tak daňové orgány, ako aj súdy nekonali podľa názoru sťažovateľa na základe, v medziach, rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ konanie týchto štátnych orgánov označil ako zmätočné, narušujúce jeho právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a namieta, že rozhodujúce štátne orgány narušili jeho právnu istotu.

Sťažovateľ považuje za porušenie základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy skutočnosť, že označené štátne orgány mu znemožnili uplatniť jeho právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy a ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Znemožnenie procesných práv sťažovateľa ako účastníka konania je podľa neho dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania.

Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo J. Z., L., upravené v čl. 2, ods. 2 a 3, čl. 13, ods. 1, písm. a, čl. 20, ods. 1 a v čl. 48, ods. 2, Ústavy SR postupom Najvyššieho súdu SR v konaní pod sp. zn. 1 SžoKS 31/2005, zo dňa 18. 9. 2007 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR, č. k. 1 SžoKS 31/2005, zo dňa 18. 9. 2007 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyššiemu súdu SR prikazuje, aby vo veci konal a obnovil stav pred porušením základných práv J. Z.

4. J. Z., bytom L. priznáva finančné zadostučinenie vo výške nepriznaného NO DPH 1.214.376,- SKK, za zdaňovacie obdobie IV. štvrťrok 2002, ktoré je súd povinný vyplatiť J. Z., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. J. Z., bytom L. priznáva trovy konania (právneho zastúpenia) v sume: 121.438,- SKK, ktoré je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť na účet advokáta Mgr. F. P., B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ súčasne požiadal o prednostné prerokovanie veci, pretože je podľa jeho názoru naliehavé. Ústavný súd zistil, že sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 18. marca 2008 a na poštovú prepravu bola odovzdaná 17. marca 2008, pričom rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. I SžoKS 31/2005 z 18. septembra 2007 prevzal právny zástupca sťažovateľa 15. januára 2008.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením

bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorá je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/06). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzickú osobu alebo právnickú osobu pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ju pred takými zásahmi do jej práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

1. K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľ sa dožaduje vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy z dôvodu, že nemal právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy a ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim pred najvyšším súdom. Znemožnenie uplatnenia týchto procesných práv označuje sťažovateľ za nerešpektovanie ústavného princípu dvojinstančnosti súdneho konania.

K námietke sťažovateľa, že sa nemohol vyjadriť k tvrdeným skutočnostiam a navrhovať dôkazy, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ namieta postup najvyššieho súdu v správnom súdnictve. Konanie všeobecného súdu v systéme správneho súdnictva je špecifickým konaním, v ktorom platia špeciálne pravidlá konania ustanovené v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“); aj tieto však treba vykladať a uplatňovať tak, ako všetky ostatné právne predpisy, a to v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy. Ústavný súd preto posudzoval, či postup najvyššieho súdu vykazuje niektoré znaky signalizujúce možné sťažovateľom namietané porušenie označeného základného práva.

V správnom súdnictve sa obligatórne nariaďuje pojednávanie podľa § 250f OSP v prvostupňovom konaní, s výnimkou prípadov, že to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia, a nie je to v rozpore s verejným záujmom. Sťažovateľ teda v konaní

o jeho žalobe proti označenému rozhodnutiu Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky zo 6. apríla 2004 mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a byť prítomný pri prerokovaní jeho veci, a to v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 23 S 214/04, t. j. v prvostupňovom konaní.

Podľa § 250ja ods. 3 OSP odvolací súd rozhoduje o odvolaní v konaní podľa piatej časti druhej hlavy (rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, vo veciach podľa § 250 ods. 2 OSP, alebo na vykonanie dokazovania. V zásade je však nariadenie pojednávania v dispozičnej právomoci odvolacieho súdu rovnako ako to, či bude odvolací súd vykonávať dokazovanie.

Zo sťažnosti vyplýva, že najvyšší súd v danej veci rozhodoval ako odvolací (druhostupňový) súd o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S 214/04-36 z 20. októbra 2004 (spojené s konaním sp. zn. 23 S 215/04), ktorým zamietol žalobu sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu.

V nadväznosti na uvedené, ak odvolací súd dospeje k záveru, že pojednávanie nie je potrebné nariadiť, neznamená jeho rozhodnutie konať o veci sťažovateľa bez nariadenia pojednávania porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože nejde o prvostupňové konanie pred správnym súdom. Postup najvyššieho súdu možno považovať aj za súladný s čl. 51 ods. 1 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu je preto táto časť sťažnosti sťažovateľa zjavne neopodstatnená. Rovnako je zjavne neopodstatnená sťažovateľova námietka o porušení princípu dvojinstančnosti súdneho konania, keď uvádza, že namietané „procesné chyby“ sú v príčinnej súvislosti s namietaným porušením dvojinstančnosti súdneho konania.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 31/2005 z 18. septembra 2007 ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07) poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Inými slovami, o prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy možno uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu nenaznačujú, že by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 SžoKS 31/2005 z 18. marca 2007, a preto ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že obdobne ako v tomto uznesení rozhodol už aj v iných porovnateľných veciach (pozri napr. II. ÚS 34/08, III. ÚS 30/08, IV. ÚS 38/08).

3. K namietanému porušeniu čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy

V súvislosti s požiadavkou sťažovateľa vysloviť porušenie práva podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 31/2005 ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou uvádza, že čl. 13 ods. 1

písm. a) ústavy nemá charakter základného práva, a preto sa jeho porušenia možno úspešne domáhať len v spojitosti s porušením základných práv a slobôd upravených v druhom až siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (I. ÚS 20/00), čo však sťažovateľ v takomto spojení v návrhu na rozhodnutie nepožaduje. Ústavný súd súc viazaný v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde návrhom na rozhodnutie (petitom) sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

4. K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy

Článok 2 ods. 2 ústavy má charakter ústavného princípu, ktorý sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 2 ods. 2 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Keďže v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení niektorého základného práva alebo slobody, nemohol dôjsť ani k záveru o porušení čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

5. K namietanému porušeniu riadneho právneho zastúpenia sťažovateľa

Sťažovateľ v súvislosti s porušením čl. 48 ods. 2 ústavy tiež namietal, že nebol zastúpený právne relevantným spôsobom pred najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 31/2005, pretože najvyšší súd považoval za dostatočné právne zastúpenie sťažovateľa na základe dohody o vykonaní práce, čo sťažovateľ považuje za nesúladne s § 250a OSP. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že táto námietka svojím obsahom smeruje k porušeniu čl. 47 ods. 2 ústavy, a nie k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože uvádzanú skutočnosť (nesprávne právne zastúpenie) nemožno dávať do príčinnej súvislosti so základným právom vyplývajúcim z čl. 48 ods. 2 ústavy. Ak sťažovateľ

aj v súvislosti s námietkou riadneho právneho zastúpenia uvádza porušenie základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, treba aj túto časť jeho sťažnosti považovať za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008